

WAAR KOMEN STUDENTEN PEDAGOGISCH EDUCATIEF PROFESSIONAL TERECHT? EEN ONDERZOEK NAAR DE INZET IN HET WERKVELD

Hoe zet je Pedagogisch Educatief Professionals in? Welke rollen en taken kan deze professional vervullen? En welke waardering hoort hierbij? Deze vragen waren aanleiding voor het onderzoek van Hogeschool KPZ: De inzet van pedagogisch educatief professionals in domein Kind en Educatie (2023). Deze monitor is een vervolg op het onderzoek uit 2021 dat werd uitgevoerd in opdracht van PACT voor Kindcentra. Niet alleen vertellen studenten en alumni hun visie en ervaringen; het is nu ook de beurt aan werkgevers en HR-medewerkers om hun perspectief te delen. Werkgevers geven aan het soms lastig te vinden welke functie of taken zij de Pedagogisch Educatief Professional kunnen geven. Met de resultaten en voorbeelden uit dit onderzoek kan de opleiding samen met partners uit het werkveld bijdragen aan de beeldvorming, functie en ontwikkeling van deze professionals. In dit artikel worden de bevindingen van het onderzoek samengevat.

In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal: *Hoe kunnen Pedagogisch Educatief Professionals worden ingezet in het domein Kind en Educatie?* Om deze vraag te beantwoorden is een digitale vragenlijst afgenomen onder studenten, alumni, HR-medewerkers en werkgevers. Daarnaast zijn er tien interviews afgenomen onder mensen die de vragenlijst hebben ingevuld.

LOOPBAANONTWIKKELING

Veruit de grootste groep alumni en studenten heeft een betaalde baan in de opvang of het onderwijs bij aanvang van de opleiding. Tijdens de looptijd van de opleiding heeft het grootste deel een betaalde praktijkplaats, ook grotendeels in de opvang of het onderwijs.

WAARTOE WORDT DE PEDAGOGISCH EDUCATIEF PROFESSIONAL OPGELEID?

De associate degree Pedagogisch Educatief Professional (ad PEP) van Campus Kind en Educatie (samenwerking Hogeschool KPZ, Hogeschool Viaa, Landstede MBO, MBO Menso Alting en Prokino Kinderopvang) leidt studenten en professionals op voor bestaande en nieuwe beroepsrollen. In deze tweejarige hbo-opleiding worden studenten opgeleid voor functies en rollen binnen het onderwijs, kinderopvang, sociaal werk en jeugdhulp. Tijdens de studie ligt de nadruk op de ontwikkeling in vier beroepsrollen: pedagogisch professional, verbinder, initiator en vormgever. Studenten leren om vanuit specifieke kennis en vaardigheden een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 18 jaar en worden zo opgeleid voor de toekomst: professionals die in staat zijn grenzen tussen de domeinen onderwijs, opvang, welzijn en jeugdhulp te overbruggen.

Opvallend is dat geen van de studenten en een zeer kleine groep alumni aangeeft te werken in de sector jeugdhulp en dat er geen alumni of studenten zijn die in sociaal werk werkzaam zijn. Toch zijn er wel degelijk mogelijkheden voor een Pedagogisch Educatief Professional om in de jeugdhulp aan de slag te gaan, zo blijkt ook uit dit voorbeeld van een alumnus:

'Ik ben op dit moment jeugdzorgwerker C (jeugd en gezin-professional). Dit is een hbo-functie met SKJ-registratie, die ik na de ad PEP heb behaald met een EVC-traject. Ik werk op de intensieve dagbehandeling, in een behandelgroep. Hier zitten jongeren die bijna uit huis geplaatst worden en die op dit moment niet naar school gaan of kunnen. Ik doe de behandeling en geef ook 'Rots & Water' (weerbaarheidstraining). Daarnaast ben ik mentor en trajectbegeleider. Ik heb dus ook een 'helikopter view'; ik zet het hele traject neer en doe alles richting de gemeente, bijvoorbeeld verslaglegging en behandelplannen schrijven. Mijn werkzaamheden zijn dus heel divers.'

Na het afronden van de opleiding blijkt dat het overgrote deel van de alumni aan het werk gaat of blijft in het domein kind en educatie. Het grootste deel van de alumni heeft een vaste aanstelling.

Over de doorgroeimogelijkheden van professionals die de ad PEP hebben afgerond, zijn zowel alumni als werkgevers en HR-medewerkers wisselend in hun reactie. Werkgevers zien bijvoorbeeld de volgende (doorgroei)mogelijkheden wat betreft taken en verantwoordelijkheden:

- het intensiveren van samenwerking met andere organisaties;
- het uitbreiden van coachende rollen (bijvoorbeeld als VVE-coach);
- het vervullen van lesgevende taken;
- het op zich nemen van IB-taken;
- leidinggevende taken;
- coördinerende taken (zoals zorgcoördinator);
- het voeren van meer oudergesprekken.

Geconcludeerd kan worden dat Pedagogisch Educatief Professionals breed kunnen worden ingezet en dat er dus geen sprake is van een vastomlijnde functie. Er worden door het werkveld wel mogelijkheden gezien voor taken en verantwoordelijkheden voor deze nieuwe professional, maar er wordt nog geworsteld om deze op een eenduidige manier en met een passende waardering in te schalen in het functiehuis.

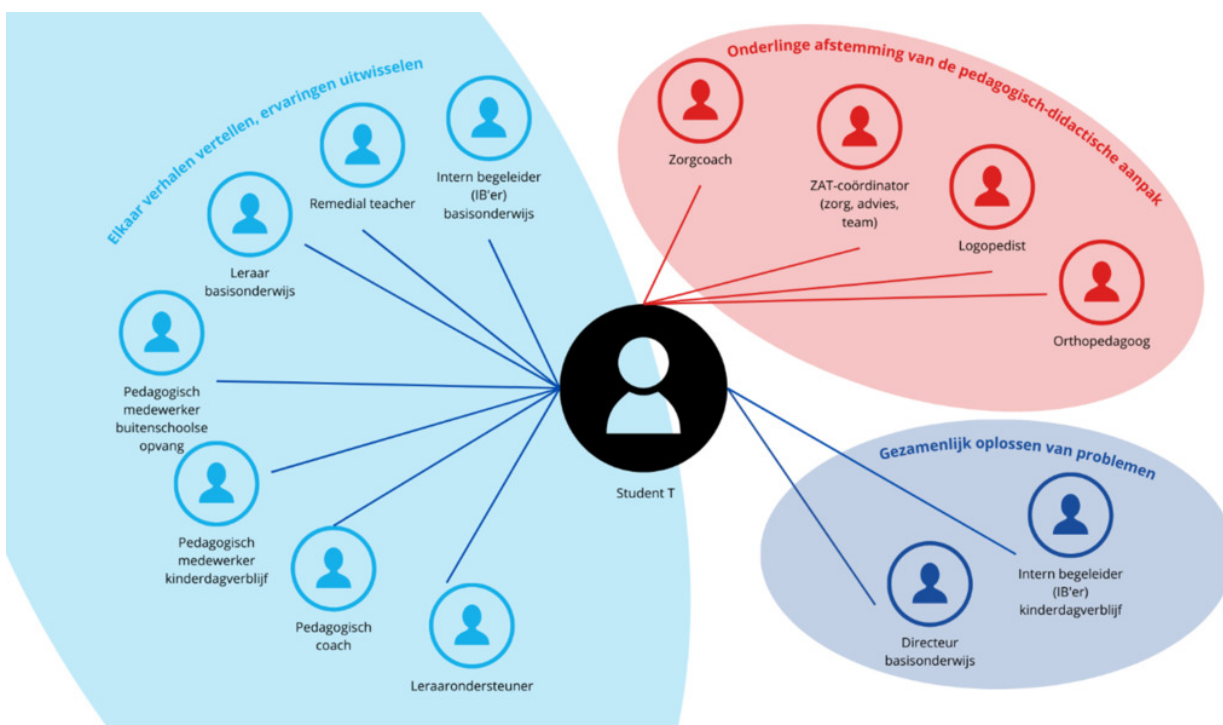
INVULLING HUIDIGE FUNCTIE EN TEVREDENHEID OVER DEZE INVULLING

Een ruime meerderheid van de alumni heeft een betaalde baan. Ruim de helft van hen heeft taken die passen bij de functie van een onderwijsassistent. De grootste groep heeft dus werk in het onderwijs, daarna volgt de opvang en een zeer kleine groep is werkzaam in de zorg. Een kleine, maar opvallende groep alumni vindt een combinatiebaan van bijvoorbeeld het onderwijs en de kinderopvang:

'Ik werk deels in de kinderopvang en in het basisonderwijs van een kindcentrum. Ik sta drie dagen voor de groep (als onderwijsassistent) samen met mijn duo collega's van groep 7. Daarnaast doe ik nog twee middagen de sport-bso. In vakanties werk ik dan volledig voor de opvang; op de bso en sport-bso. Ik zie hierdoor een hele mooie leerlijn en die kan ik ook weer overbrengen. Wat ik op de bso zie, neem ik namelijk weer mee naar school en andersom ook. Zo ben ik een soort verbindende factor in het kindcentrum.'

Werkgevers omschrijven de functie van ad PEP alumni vaker als leraarondersteuner dan als onderwijsassistent. Een opvallende uitkomst, omdat alumni zelf veel vaker taken aangeven die vallen onder de functie van onderwijsassistent. Hetzelfde geldt voor de rol van pedagogisch coach ten opzichte van die van pedagogisch medewerker. Werkgevers noemen de rol van pedagogisch coach net iets vaker dan die van pedagogisch medewerker, terwijl alumni zelf veel vaker de taken van een pedagogisch medewerker noemen. Werkgevers geven vooral aan het lastig te vinden om een passende functie te vinden voor de alumni.

Hoewel we verschillen zien in de functies van Pedagogisch Educatief Professionals, zijn zowel alumni als studenten over het algemeen tevreden tot zeer tevreden over hun functie als het gaat om de uit te voeren werkzaamheden, de samenwerking met collega's en de verantwoordelijkheden die ze krijgen. Zowel alumni als studenten zijn het minst tevreden over de uitdaging van de werkzaamheden en het salaris. Opvallend is dat dit laatste aspect ook wordt genoemd door werkgevers en HR-medewerkers. De studenten en alumni zijn over het algemeen positief over hun relatie met collega's en leidinggevend.

De meeste alumni en studenten zien één of meerdere rollen die worden benadrukt tijdens de opleiding terug in hun werk. Ze geven bijvoorbeeld aan: *'Ik ben pedagogisch professional op mijn werk nu. Ik leg de verbinding met ouders, school en externen. Daarnaast geef ik vorm aan activiteiten en projecten en ik initieer verschillende dingen in de samenwerking met school op weg naar een kindcentrum.'*

Ook werkgevers en HR-medewerkers zien de rollen terug, waarbij opvalt dat ze de pedagogisch professional het vaakst terugzien en dat de rol van vormgever soms zelfs helemaal niet wordt herkend. Geconcludeerd kan worden dat er nog meer bekendheid gegeven mag worden aan deze rollen op organisatie en bestuurlijk niveau en dat deze ook op dit niveau worden vastgelegd in functieomschrijvingen.

TEVREDENHEID OPLEIDING EN DE MATE WAARIN DEZE AANSLUIT BIJ DE HUIDIGE FUNCTIE

Zowel de studenten als de alumni zijn zeer tevreden over de opleiding: de opleiding is breed en verdiepend. En ook vinden ze hetgeen ze leren op de opleiding goed toepasbaar in het werkveld. Bovendien zijn ze enthousiast over de sfeer. En ook op opbouw van de opleiding en de docenten worden positief beoordeeld. Wat opvallend is, is dat alumni en studenten in de opleiding met name de

focus op didactische vaardigheden hebben gemist. Dit is wellicht te verklaren door het feit dat de Pedagogisch Educatief Professionals vaak in het onderwijs worden ingezet en werkzaam zijn als leraarondersteuner of onderwijsassistent. Iets minder vaak, maar ook genoemd is dat er behoefte is aan meer focus in de domeinen kinderopvang en jeugdhulp. Ook is aanbod gemist in coachingsvaardigheden. Tot slot wordt ook meer begeleiding richting het werkveld genoemd, zodat duidelijker wordt hoe je dagelijks werk er uit komt te zien als Pedagogisch Educatief Professional.

In de opleiding is veel aandacht voor interprofessioneel samenwerken. Uit de interviews blijkt dat studenten (meer) in contact komen met professionals uit andere domeinen en proberen 'korte lijntjes te leggen' door opdrachten die ze uitvoeren tijdens de opleiding. Ze leren te kijken naar de mogelijkheden om samenwerking in de omgeving van het kind te bevorderen.

Bovenstaand figuur laat het netwerk van een pedagogisch educatief professional zien. We zien student T, die aangeeft met dertien verschillende professionals contact te hebben. Dit contact is wisselend van aard: van 'elkaar verhalen vertellen en ervaringen uitwisselen' en 'gezamenlijk oplossen van problemen' tot 'onderling afstemmen van de pedagogisch-didactische aanpak'.

VERGELIJKING MET 2021: WAT VALT OP?

Geconcludeerd kan worden dat er tussen 2021 en 2023 geen hele grote veranderingen hebben plaatsgevonden in de studie ad-PEP en in het werkveld. Desondanks kan voorzichtig gesteld worden dat veranderingen die hebben plaatsgevonden een positieve kant op wijzen: naamsbekendheid leraarondersteuner, salaris en steun van de besturen zijn in het werkveld voor de Pedagogisch Educatief Professionals toegenomen.

AANBEVELINGEN EN VERVOLGONDERZOEK

Voor dit onderzoek is antwoord gezocht op de vraag: *Hoe kunnen Pedagogisch Educatief Professionals worden ingezet in het domein Kind en Educatie?* Hieruit is gebleken dat deze professionals vooral in het onderwijs en de kinderopvang worden ingezet en HR-medewerkers en werkgevers soms best worstelen om voor hen een passende functie te vinden.

Het is raadzaam om samen met het werkveld te onderzoeken hoe we deze professionals op een passende manier financieel kunnen waarderen en in de cao kunnen inschalen. Het onderzoek wijst immers uit ze breed inzetbaar zijn. Bovendien blijkt dat er tal van groeimogelijkheden zijn voor deze professionals. Het is dan ook wenselijk dat HR-professionals en werkgevers een proactieve rol op zich nemen en samen met de Pedagogisch Educatief Professionals kijken naar geschikte rollen of functies die aansluiten bij de context van de praktijkplaats en organisatie. Hierbij dienen de kwaliteiten van de professional goed te worden gewogen en moet er aansluiting zijn bij de visie van de organisatie met betrekking tot interprofessionele samenwerking.

Tot slot zou het waardevol zijn om in een vervolgonderzoek op dit thema meer verbinding te zoeken met andere hogescholen. In Nederland zijn momenteel veertien ad PEP-opleidingen (Dijk, 2023). Het zou interessant zijn om de rol van Pedagogisch Educatief Professionals niet alleen regionaal, maar ook landelijk in kaart te brengen voor toekomstig onderzoek.

OVER DE AUTEURS

Emma Nitert is werkzaam als docent bij de associate degree Pedagogisch Educatief Professional op Hogeschool KPZ. Zij doet daarnaast onderzoek vanuit het associate lectoraat Interprofessioneel Samenwerken voor Kansrijke Ontwikkeling bij het Kennis- en Innovatiecentrum van Hogeschool KPZ.

Lianne Post is als junior docent-onderzoeker bij het associate lectoraat Interprofessioneel Samenwerken voor Kansrijke Ontwikkeling verbonden aan het Kennis- en Innovatiecentrum van Hogeschool KPZ. Daarnaast is zij werkzaam als academische leerkracht op NT2-basisschool Het Palet in Almelo.

LITERATUUR

- Dijk, M. (2023). Landelijk opleidingsprofiel Associate degree-opleiding Pedagogisch Educatief Professional. Vereniging Hogescholen. Geraadpleegd op 4 oktober 2023 via: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/289/original/Landelijk-Opleidingsprofiel-Ad-PEP_-_uploadversie_20-3-2023.pdf?1679327831
- Fukkink, R., & van Verseveld, M. (2020). Inclusive Early Childhood Education and Care: A Longitudinal Study into the Growth of Interprofessional Collaboration. *Journal of Interprofessional Care*, 25, 1-11.

MEER WETEN?

<https://www.kpz.nl/studeren/ad-pedagogisch-educatief-professional/>
Het hele rapport is te lezen via:
<https://www.kpz.nl/wp-content/uploads/2023/12/Onderzoek-inzet-PEP-monitor-2023-1.pdf>

